

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17.05.1994, sp. zn. 8 To 5/94, ECLI:CZ:VSPH:1994:8.TO.5.1994.1

Číslo: 54/1994

Právní věta: Svědka, který odpírá vypovídat bez důvodů uvedených v ustanoveních 99 odst. 1, 2 a 100 odst. 1, 2 tr. ř., lze nutit vypovídat uložením pořádkové pokuty podle 66 tr. ř. Takové opakované odepření vypovídat může být, pokud je vyjádřením nedůvěry svědka ve spravedlivé rozhodnutí soudu, urážlivým chováním vůči soudu ve smyslu znaků skutkové podstaty trestného činu pohrdání soudem podle 169b tr. zák. Při rozhodování o uložení pořádkové pokuty svědkovi, který je ve vazbě nebo ve výkonu trestu, je třeba pečlivě zvažovat, zda případná pokuta odpovídá současným majetkovým poměrům svědka a zda by nebylo vhodnější jej podle 66 odst. 2 tr. ř. přenechat řediteli věznice k uložení pořádkového opatření nebo ke kázeňskému potrestání.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 17.05.1994

Spisová značka: 8 To 5/94

Číslo rozhodnutí: 54

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dokazování, Dokazování v trestním řízení, Pohrdání soudem, Pokuta pořádková, Výpověď svědka, Výslech svědka

Předpisy: 141/1961 Sb. § 66 140/1961 Sb. § 169b

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 54

Svědka, který odpírá vypovídat bez důvodů uvedených v ustanoveních § 99 odst. 1, 2 a § 100 odst. 1, 2 tr. ř., lze nutit vypovídat uložením pořádkové pokuty podle § 66 tr. ř. Takové opakované odepření vypovídat může být, pokud je vyjádřením nedůvěry svědka ve spravedlivé rozhodnutí soudu, urážlivým chováním vůči soudu ve smyslu znaků skutkové podstaty trestného činu pohrdání soudem podle § 169b tr. zák. Při rozhodování o uložení pořádkové pokuty svědkovi, který je ve vazbě nebo ve výkonu trestu, je třeba pečlivě zvažovat, zda případná pokuta odpovídá současným majetkovým poměrům svědka a zda by nebylo vhodnější jej podle § 66 odst. 2 tr. ř. přenechat řediteli věznice k uložení pořádkového opatření nebo ke kázeňskému potrestání.

(Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 5.1994 sp. zn. [8 To 5/94](#))

Ke stížnosti svědka zrušil Vrchní soud v Praze usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích,

pobočka v Táboře, ze dne 10. 2.1994 sp. zn. 3 T 10/91 ve věci uložení pořádkové pokuty a tomuto soudu uložil, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Usnesením předsedy senátu Krajského soudu v Českých Budějovicích, pobočka v Táboře, ze dne 10. 2.1994 v trestní věci obžalovaných JUDr. M. D. a B. H. sp. zn. 3 T 10/91 byla podle § 66 odst. 1 tr. ř. uložena svědku PhDr. K. V. pořádková pokuta ve výši 3000 Kč, neboť bez dostatečné omluvy neuposlechl příkazu daného mu podle trestního řádu.

Proti tomuto usnesení podal svědek ihned stížnost, kterou v zákonné lhůtě neodůvodnil. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal na podkladě podané stížnosti a protokolu o hlavním líčení ve smyslu § 147 odst. 1 tr. ř. správnost výroků napadeného usnesení, jakož i řízení, které mu předcházelo, a dospěl k těmto závěrům:

Dne 10. 2. 1994 pokračovalo před Krajským soudem v Českých Budějovicích, pobočka v Táboře, hlavní líčení proti bývalému pplk. SNB JUDr. M. D. a bývalému mjr. SNB B. H., obžalovaným pro trestný čin podle § 158 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. c) tr. zák. K tomuto hlavnímu líčení byl předvolán a z výkonu trestu předveden jako svědek PhDr. K. V., který v současné době vykonává trest odnětí svobody ve věznicí v Českých Budějovicích.

Svědek byl poučen podle § 97, § 100 odst. 1, 2 a § 101 tr. ř. Podle protokolu o hlavním líčení poté svědek uvedl, že vypovídat nebude. Své stanovisko shrnul do tří bodů. Uvedl, že v přípravném řízení vypovídal proto, že se domníval, že u nás existují nezávislé soudy. Nyní si to však již nemyslí. Druhý důvod spočívá v osobě předsedy senátu, který se podílel na rozhodování v jeho trestní věci. Je přesvědčen, že ve své trestní věci byl výrazně omezen na svých právech. Posledním důvodem je pak jeho podnět podaný ústavnímu soudu v lednu tohoto roku, o němž až dosud nemá žádnou zprávu, zda byl ústavním soudem přijat, resp. řešen.

Poté byl svědek upozorněn předsedou senátu na to, že důvody, které uvedl pro odmítnutí svědecké výpovědi, nesouhlasí s důvody uvedenými v § 100 tr. ř. Opětovně byl svědek požádán, aby se k této skutečnosti vyjádřil a byl upozorněn na možnost pořádkové pokuty. Svědek setrval na svém stanovisku s tím, že jím uváděné důvody jsou k odepření svědecké výpovědi dostatečné. V souvislosti s podáním stížnosti do protokolu proti uložení pořádkové pokuty dodatečně uvedl, že měl na mysli odmítnutí výpovědi pro obavy z trestního stíhání pro špatné zkušenosti, že i v tomto případě, pokud by vypovídal, by mohl být trestně stíhán. Své stanovisko ani poté nezměnil.

Ustanovení § 97 tr. ř. ukládá každému občanu povinnost svědčit před soudem: „Každý je povinen na předvolání se dostavit a vypovídat jako svědek o tom, co je mu známo o trestném činu a o pachateli nebo o okolnostech důležitých pro trestní řízení.“ Ustanovení § 100 tr. ř. pak umožňuje odepřít svědeckou výpověď pro příbuzenský a jemu obdobný vztah a v odst. 2 stanoví: „Svědek je oprávněn odepřít vypovídat, jestliže by výpovědí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželu nebo druhu nebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by právem pociťoval jako újmu vlastní.“

Ze skutečnosti, že svědek vypovídal v přípravném řízení, jakož i z jeho stanoviska, které přednesl při hlavním líčení, vyplývá, že hlavním důvodem odepření jeho výpovědi nejsou důvody, uváděné v § 100 tr. ř. Je to spíše obecně projev nedůvěry vůči soudům, jimiž by mohl být stíhán pro jakoukoliv záminku a nikoliv za skutečnou trestnou činnost. Šlo tedy o určitou formu protestu proti jeho dřívějšímu odsouzení.

Důvody odmítnutí výpovědi svědka PhDr. K. V. tedy skutečně neodpovídají ustanovení § 100 tr. ř.

Uložení pořádkové pokuty je proto namístě. Senát Vrchního soudu v Praze má však pochybnosti o tom, zda peněžitá pokuta ve výši 3000 Kč odpovídá současným majetkovým poměrům PhDr. K. V. Ustanovení § 66 odst. 1 tr. ř. dává možnost, aby ten, kdo neuposlechne příkazu nebo nevyhoví výzvě, které mu byly dány podle trestního řádu, byl předsedou senátu potrestán pořádkovou pokutou do 50 000 Kč. V odst. 2 se pak stanoví: „Dopustí-li se takového jednání osoba, která je ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, může se přenechat řediteli věznice k uložení pořádkového opatření nebo ke kázeňskému potrestání. Příslušný velitel, náčelník nebo ředitel je povinen o výsledku vyrozumět orgán činný v trestním řízení.“

Protože svědek je v současné době ve výkonu trestu a je bez majetkového příjmu, považuje senát vrchního soudu pořádkovou pokutu ve výši 3000 Kč za příliš přísnou. Proto napadené usnesení z podnětu stížnosti svědka zrušil. Protože neměl pro rozhodnutí ve věci sám dostatek podkladů, vrátil věc předsedovi senátu soudu prvního stupně s tím, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

Pro úplnost je třeba dodat, že opakované odepření vypovídat bez důvodů uvedených v ustanoveních § 99 odst. 1, 2 a § 100 odst. 1, 2 tr. ř. může být, pokud jím svědek vyjadřuje nedůvěru ve spravedlivé rozhodnutí soudu, urážlivým chováním vůči soudu ve smyslu znaků skutkové podstaty trestného činu pohrdání soudem podle § 169b tr. zák. Znak chová se urážlivě k soudu, je totiž nutno posuzovat i v souvislosti se společenským významem tohoto státního orgánu a významem jeho rozhodnutí.